

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

Néptánc – Társadalmi szerep – Változás

**A néptánc funkciójának vizsgálata a XX-XXI.
század hagyományos és revival közegében**

Kovács Henrik

Témavezető: Dr. Kavecsánszki Máté

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2019.

Tartalom

- I. Az értekezés előzményei, célkitűzése, a téma körülhatárolása
- II. Az alkalmazott módszerek vázolója
- III. Az értekezés új tudományos eredmények tézisszerű felsorolása
- IV. Az értekezés tárgyában megjelent munkák
- V. Az értekezés tárgyában tartott konferencia előadások
- VI. A szerző további, megjelent publikációi
- VII. A szerző további konferencia előadásai

I. Az értekezés előzményei, célkitűzése, a téma körülhatárolása

Az értekezés megírásának előzménye egy közel 20 éves kutatómunka, melyhez a kiindulási alapot a hagyományos kultúrában végzett terepmunka, valamint néptáncosként, néptánc pedagógusként a revival mozgalomban eltöltött idő adja. A disszertáció alapját az antropológia néptáncal foglalkozó tudományterületén, azon belül a táncfunkciók kutatásterületén végzett szakirodalmi feldolgozás, továbbá a tánc és a társadalom viszonyát kutató empirikus vizsgálatok áttekintése adja.

Kutatásom alapgondolata a Milyen funkciót tölt be a néptánc a XX.-XXI. századi hagyományos és revival közösségekben élő személyek körében? kérdésben gyökerezik. A válasz megtalálásával céltom a néptánc funkciójának feltérképezése a hagyományos és a revival közegben egyaránt. Nagy figyelmet fordítok a néptánc XXI. századi funkciójának megtalálására és alakulásának, változásának feltérképezésére. Hiszen a tánc hagyományozódása a paraszti közegben természetes volt, a faluközösség nagy része birtokában volt a tánc tudásnak. A XXI. századra azonban használata csak a társadalom bizonyos szeletére korlátozódik. Tanulása alapvetően már

nem a szűkebb, családi, rokoni, vagy baráti környezetben valósul meg, hanem intézményesült formái alakultak ki. Mindezekkel együtt járhat a néptánc funkciójának változása is.

Vizsgálatom fókuszában a hagyományos kultúrában és a revival néptáncos közegben fellelhető szórakozó, mulatsági és a bemutató, virtuskodó, mutatványos, szórakoztató táncfunkciók szerepe található. A fenti táncfunkciók társadalmi szerepe mellett a dolgozat bemutatja időbeli változásukat és a két funkció viszonyának alakulását.

A dolgozat 1. fejezetében a téma felvázolása és a célkitűzések megjelölése olvasható.

A 2. fejezetben a kutatás részletesebb bemutatását adom közre. Külön alfejezet foglalkozik a kutatás hipotéziseivel és a kutatómódszertannal. Az előbbi alfejezetben fogalmazom meg, a Mi a néptánc szerepe a XXI. század társadalmában?, a Milyen változásokon megy keresztül az önszórakoztató és a szórakoztató funkciójú néptánc, míg a hagyományos kultúrából átkerül a revival közegbe?, és a Van-e jelentősége a néptáncjal eltöltött évek mennyiségének a néptánc megítélésével kapcsolatban? kutatói kérdéseket. A három kérdés igazolására, illetve

cáfolására tíz hipotézist állítottam fel. A kutatómódszertani alfejezet két részterületre tagozódik. Az elsőben a kutatás általános jellemzői – úgy, mint a diakrón-szinkrón szemlélet, valamint a kvantitatív és a kvalitatív megközelítés egyidejűsége, a kutatói pozíció – míg a másodikban a kutatás módszertani elemei – dokumentumelemzés, fókuszcsoportos interjúk, megfigyelés, kérdőív – olvashatóak.

A 3. fejezetben kerül sor a kutatástörténeti előzmények áttekintésére. A dolgozatban használt fogalmak tisztázása során a tánc, a táncnyelv, a néptánc, revival és a hagyományos kultúra terminusokat vizsgálom meg részletesebben. A munka során a kulturális rugalmasság antropológiai alap gondolatát magában foglalva a folyamatos változás egy szeletét kísérlem megragadni. A fogalmak lehatárolása után a magyar néptánc fő jellegzetességeit tárgyalom. A 3.3 alfejezetben a néptánc funkciókkal foglalkozó elméleteket, a rendszerzések összevetését, majd után a dolgozat fő témáját adó szórakozó, mulató és a bemutató, mutatványos, virtuskodó, szórakoztató funkció szakirodalmi megjelenését tárgyalom részletesen.

A 4. fejezetben mutatom be a saját kutatás eredményeit. Elsőként a hagyományos közegben végzett – a néptánc szerepkörével kapcsolatos – gyűjtés adatait közlöm. A fejezet másik felében a revival néptáncos közösségben végzett kérdőíves kutatás elemzése olvasható. A záró alfejezetben a paraszti és a revival közegben felderített szórakozó és bemutató funkciójú néptánc hasonlóságait és különbségeit vázolólok.

Az 5. fejezet a disszertáció összefoglalását tartalmazza, melyben javaslatot teszek a mulatsági, szórakozó és a bemutató, virtuskodó, mutatványos, szórakoztató táncfunkciók közötti határvonal élesebb meghúzására, valamint a sokrétű elnevezés egységesítésére, mely segítségével a két funkció közötti eltérést jobban érzékeltethető. A fejezetben továbbá kitérek a kutatás során feltárult funkcióváltozás és funkcióeltolódás lényegi elemeire is.

II. Az alkalmazott módszerek vázolóása

A kutatás alapvetően posztmodern szemléletet követ. A témára úgy tekint, mint a valóság egyéneli leképeződésére, melyben a néptánc saját életében betöltött szerepét mindenki a saját szempontjai, nézőpontjai oldaláról járja körül. A kutatásban megtalálható a néptánc

funkcióinak időrendi változásainak diakrón, másrészt a néptánc korszakoktól független szerepének szinkrón vizsgálata is.

A kutatás módszertani írások hangsúlyozzák a módszertani dualizmus előnyeit, vagyis a kvantitatív és a kvalitatív megközelítés egyidejűségét. Ezt az elvet követve a beérkezett információkat mennyiségi és minőségi elemzésnek is alávetem.

A vizsgálat során *dokumentumelemzés* segítségével tárom fel a többek között a táncfunkciók rendszerét, a néptáncok szerepét a hagyományos közegben, valamint a korábbi empirikus kutatások eredményeit.

Fókuszcsoportos interjúk segítettek a kérdőív végleges formájának kialakításában. Az interjúkat szóbeli és írásbeli formában készítettem el 20 fővel, táncegyüttes tagokkal, táncegyüttes vezetőkkel, táncházat, tanfolyamot, tábort látogatókkal.

A témához fűző szoros kötődés révén, amatőr táncosként, pedagógiai asszisztensként, pedagógusként eltöltött idő alatt folyamatosan – a doktori tanulmányaim alatt egyre inkább – alkalmazom a *megfigyelés* módszerét. A környezetemben lévő táncosok néptánchoz fűződő

viszonyát beszélgetéseikből, tetteikből ismertem meg. A levont következtetéseket beépítettem a kutatásba.

A mennyiségi kutatás fő forrásául a *kérdőív*re adott válaszok szolgálnak. Az adatgyűjtés kérdőíves módszerét megelőzte korábbi kérdőívek elemzése, a megfigyelés és a strukturált interjúk készítésének módszere.

A kérdések kialakításánál figyelembe vettem a kérdőíves kutatások főbb irányelveit: a kérdőív tartalmazzon nyílt és zárt kérdéseket, kérdésfeltevése egyértelmű legyen, a kérdőív nem tartalmaz „duplacsöví” kérdést, a megkérdezettek kompetensek a kérdésben, és számukra lényeges dologról kérdezem őket, vagyis a kérdés releváns. A kérdésfeltevésnél törekedtem a rövidsége. Ugyanakkor egyes kérdéseknél (Kérlek jelöld meg, hogy melyik kapcsolat, vagy milyen esemény segített eldönteni, hogy táncolj., Táncal eltöltött időd hogyan oszlik meg...) a téma összetettsége, vagy a kérdéstípus miatt hosszú mondatokra volt szükség. Ilyen esetekben a kérdés típusának változtatásával segítettem – mátrix típus – a kitöltőket. A kérdőívben nem szerepel tagadó, vagy „negatív” megfogalmazás. A kérdőív egyszerűsítése és a minél nagyobb válaszadó hajlandóság elérése érdekében nem használtam sem feltételes, sem ugrató kérdéseket. A

zárt kérdések közül egyszerű és többszörös választásos kérdéseket, valamint Likert-skálát használtam.

A 2016. július 24-én lezárt kérdőív 2568 válaszát adattisztításnak vettem alá, melynek eredményeként 2469 elemszámú mintát vizsgáltam. A válaszokat egyrészt kvantitatív módon, statisztikai módszerekkel, másrészt kvalitatív módon, szövegelemzéssel értékeltem.

Az egyváltozós elemzés segítségével kialakított gyakorisági eloszlások jól bemutatják a vizsgált minta életkori, nembeli eloszlásán kívül többek között a táncos közösségi formák gyakoriságát, a néptáncjal eltöltött időt, a néptáncossá válás okait, a táncalkalmak gyakoriságát, a színpadi és a szórakozás céljából táncolt néptánc arányát, a tánc szerepét. A többváltozós elemzések közül több kérdés tekintetében keresztábra elemzést végeztem, ahol választ kaptam egyebek mellett a közösségi forma és a tánc funkcióit illetően, a táncjal eltöltött évek számának és a színpadi néptánc arányának tekintetében, a táncjal eltöltött évek számának és a közösségi formának összefüggésében, a néptáncjal eltöltött idő és a néptánc tulajdonságainak megítélésében, a közösségi forma és a tánc funkcióinak egymásra hatásának vonatkozásában. A statisztikai elemzések harmadik nagy csoportját az

exploratív faktoranalízis adta. Faktoranalízisnek a Számomra a néptánc táncfunkciókat vizsgáló összetett kérdésre kapott válaszokat vettem alá, mely során jól interpretálhatóan körvonalazódott négy nagy komponens: az „Identitásképzés”, a „Szórakoztatás”, az „Önszórakoztatás” és a „Hagyományőrzés”.

A kérdőív nyílt kérdéseire – Mi vonz a táncban?, Szerinted a tánc hatással volt az életed alakulására (gondolkodásodra, viszonyodra embertársaidhoz, testi-lelki egészségedre, stb.), Számomra a néptánc... kérdés egyéb lehetőségeire adott visszajelzések – kapott válaszokat szövegelemzés segítségével értelmeztem. A nagyszámú válasz kezelésére nyílt kódolást használtam. A meglévő szövegekben kulcskifejezéseket kerestem, melyek alapján kategóriákat állítottam fel. Így a vizsgálat során a válaszokban fellelhető rejtett tartalom egyértelműsíthető. A megszerzett szubjektív információk, a közösség számára értéket jelentő tulajdonságok, a tagok attitűdjeinek konkretizálására mélyebb rálátást biztosít a tánc szerepére.

III. Az értekezés új tudományos eredményeinek tézisszerű felsorolása

Az értekezés eredményei hozzájárulnak a néptáncok funkcionális elemzéséhez, a társadalomban betöltött szerepének feltérképezéséhez, valamint a magyar hagyományos és a revival néptáncos közösségekben megtalálható táncfunkciók változásainak néprajzi-antropológiai vizsgálatához.

1. A néptánc társadalmi szerepének tisztázásának érdekében végzett szakirodalmi áttekintés során megállapítást nyert, hogy a néptánc funkciók felosztásának számtalan rendszerezése között nagyon sok hasonlóság és különbség található, azonban a nemzetközi és a hazai felosztások kevésbé foglalkoznak a szórakozó, mulatsági, valamint a bemutató, virtuskodó, mutatóanyag, szórakoztató táncfunkció közötti különbségtétel részletes definiálásával.

2. A disszertációban ennek érdekében megvalósul a két táncfunkció konkrét definiálása. Kiemelve a folyamatosan változó társadalmi szerepkörnek való megfelelést, mely a XXI. század revival közösségében végzett kutatás alapján új értelmezésekkel gazdagította a két funkció közötti különbségtételt.

3. A táncfunkciók definiálásához a rendelkezésre álló adatok alapján az eddigi legnagyobb elemszámú tánc

revival közösségben végzett kérdőíves kutatás adja az alapot. A 2469 elemszámú minta segítségével több szempontú részletes vizsgálat során tárul fel a néptánc funkciójának hagyományos és revival közegben lévő társadalmi szerepének hasonlósága és különbsége.

4. A kutatás során az erdélyi és a magyarországi terepkutatások alatt célzott vizsgálatot végeztem a néptáncok társadalmi szerepével kapcsolatban. Így lehetőség nyílt, hogy konkrét kérdések segítségével árnyaltabbá váljon a hagyományos kultúra táncfunkcióinak képe.

5. A kutatás során feltárult, hogy a hagyományos közegben megjelenő táncfunkciók a XXI. század revival mozgalmában sok esetben teljesen más szerepkörben jelennek meg. Ez a funkcióváltás nagymértékben a színpadi néptánc során érhetőek tetten. A XXI. században a néptánc színpadi megjelenésében nemcsak a mutatványos funkciójú táncok, hanem legtöbb esetben a hagyományos kultúrában még szórakozó, és rituális táncok képezik az alapját a mások szórakoztatására alkalmazott táncprodukcióknak.

6. A funkcióváltás szélsőséges esetben funkcióeltolódássá alakul. Az előbb említett rituális

funkció esetében már annyira eltolódott a hangsúly, hogy az eredeti funkció szinte teljesen eltűnt, helyét a szórakoztató funkció vette át. A kérdőíves kutatásból a szórakozó és a szórakoztató táncok viszonyában is felismerhető a funkcióeltolódás. A táncosok életében a szórakoztató táncok térnyerésével a szórakozó táncok háttérbe szorulása jár.

7. A faktoranalízis során feltárt komponensek és az alapsokaságban ezek alapján létrejött klaszterek elemzésekor feltárult, hogy a színpad központú néptánc és a szórakozó néptánc szinte kizárja egymást. Amennyiben az egyik funkció előtérbe kerül a legtöbb esetben az a másik funkció háttérbe szorulásával jár.

8. A néptánc funkcionális és tartalmi jegyeit vizsgálva megállapítható, hogy a néptánc a XXI. században a szórakozás, a hagyományőrzés, a táncosok identitásának kiteljesítő közege. Ezek alapján a néptánc nagy szerepet játszik az enkulturalizáció folyamatában.

9. A kérdőíves kutatás során jól árnyalhatóan megjelenik a néptáncos közösség mikrostruktúrájának szerkezete. A vizsgálatok alapján beigazolódott, hogy a hivatásos formában táncolók a színpadi néptánc tekintetében – az amatőr táncosok kivételével – eltérnek a

más közösségi formában táncolóktól. Kimutatható, hogy az amatőr együttesben táncolók a színpadi néptánchoz fűződő viszony tekintetében teljesen megegyeznek a hivatásos együttesekben táncolókkal.

10. A XXI. század néptáncos revival társadalmának mikrostruktúráját jellemzi továbbá a néptáncal eltöltött idő és a színpadi néptánc kapcsolata. A vizsgálatból kiderül, hogy a színpadi néptánc aránya a néptáncal már régebben foglalkozók körében a legmagasabb. A kevés ideje táncolók ezzel ellentétben több időt töltenek szórakozó tánccal. A régebben táncolók nagyra értékelik a néptánc színpadi megmutatkozás tulajdonságát. Míg a kevés ideje táncolók ezt a tulajdonságot egyáltalán nem tartják fontosnak. Különösen igaz ez a gyermekkoruk óta táncolók esetében. Számukra a néptánc sokkal inkább jelent színpadi megmutatkozást, mint azoknak, akik felnőtt korukban kerültek közelebbi kapcsolatba a néptáncal.

11. A disszertáció a kérdőíves kutatás adataira támaszkodva állapítja meg a XXI. század revival néptáncos közösségének tánchoz fűződő viszonyát, mely elsősorban a szórakoztató és az önszórakoztató tánc szerepkör viszonyára fókuszál. Így az „Identitásképzés”, a

„Szórakoztatás”, az „Önszórakoztatás” és a „Hagyományőrzés” négy jól körülhatárolható funkciója írható le. Bár a kérdések elsősorban a szórakoztatás-önszórakoztatás kérdéskörére összpontosítanak az „Identitásképzés” és a „Hagyományőrzés” szerepkörök megjelenése jól mutatja a néptánc XXI. század revival közösségében betöltött rendeltetését.

IV. Az értekezés tárgyában megjelent publikációk

**DEBRECENI
EGYETEM**

**DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR**
H-4002 Debrecen, Egyetem tér 1, Pf.: 400
Tel.: 52/410-443, e-mail: publikaciok@lib.unideb.hu

Nyilvántartási szám: DEENK/149/2019.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Kovács Henrik
Neptun kód: MGOG83
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10067595

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (3)

- Kovács, H.:** Mire való a néptánc? A néptánc funkciójának antropológiai vizsgálata.
In: Tánc és Társadalom : V. Tánc tudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán, 2015. november 13-14.. Szerk.: Bolvári-Takács Gábor, Németh András, Perger Gábor, Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest, 119-128, 2016, (Táncművészet és tudomány, ISSN 2060-7091 ; 9.) ISBN: 9786158029759
- Kovács, H.:** A Gyöngyösbokrétá hatása a kortáncművészeire és társadalmára.
In: Az életreform és reformpedagógia - recepció és intézményesülési folyamatok a 20. század első felében. Szerk.: Németh András, Pirka Veronika, Gondolat Kiadó, Budapest, 246-266, 2013. ISBN: 9789636934712
- Kovács, H., Megyeri, I.:** Népművelés a néptánc eszközeivel - népművészet és a Gyöngyösbokrétá ideológiája.
In: A hagyományos tánc kultúra metamorfózisa a 20. században. Szerk.: Bolvári-Takács Gábor, Fügedi János, Mizerák Katalin, Németh András, Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest, 70-80, 2012, (Táncművészet és tudomány, ISSN 2060-7091 ; 4.) ISBN: 9789638514455

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (2)

- Kovács, H.:** Egy szakma felnőtt.
Tani-Tani Online 2, 51-56, 2009.
- Kovács, H.:** A mérés-értékelés lehetőségei a néptáncoktatásban.
M. Pedagóg. 107 (2), 111-122, 2007. ISSN: 0025-0260.

Egyéb folyóiratközlemények (1)

- Kovács, H.:** Az unokák táncolják nagyapáik táncát: Szucsági Szüreti Bál.
Táncművészet. 6, 39, 2008. ISSN: 0134-1421.

V. Az értekezés tárgyában tartott konferencia előadások

1. Gyöngyösbokréta, mint a széles társadalmi rétegek életreform mozgalma. Konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán. 2009. november 6-7.
2. Számomra a néptánc. Magyar Táncművészeti Főiskola, III. Nemzetközi Tánc tudományi Konferenciája, KULTÚRA – ÉRTÉK – VÁLTOZÁS a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánc kutatásban, 2011. november 11-12., Budapest
3. Öreg táncos-e az öregtáncos? Kerekasztal megbeszélés a Magyar Etnokoreológiai Társaság Néptánc pedagógiai kutatócsoportjának szervezésében. Magyar Táncművészeti Főiskola 2015. március 30.
4. A népi játékokban és a néptáncban rejlő nevelési lehetőségek. A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata „Az élet kincsesháza” Művészeti nevelés, művészettel való nevelés a közoktatásban című konferenciája. 2015. szeptember 25–26.
5. Mire való a néptánc? Tánc és társadalom V. Nemzetközi Tánc tudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán 2015. november 13-14.
6. Research of the Folkdance functions in the literature and the hungarian revival community. The traditional dance and music. Research, theory and artistic representation, Conference in Nitra 4. – 5. 7. 2016

7. A néptáncos társadalom mikrostruktúrájának jellemzése. Tánckutató Doktoranduszok II. Országos Konferenciája. SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék. 2017. május 12.
8. Néptánc funkciók a revival közösségben. Táncművészet és intellektualitás. VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia. Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapest, 2017. november 17-18

VI. A szerző további, megjelent publikációi

**DEBRECENI
EGYETEM**

DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR
H-4002 Debrecen, Egyetem tér 1, Pf.: 400
Tel.: 52/410-443, e-mail: publikaciok@lib.unideb.hu

További közlemények

Magyar nyelvű könyvek (1)

7. Szerk. Fügedi, J., **Kovács, H.**: Mezőföldi ugrások: Táncelemzések. L'Harmattan :, Budapest, 122 p., 2014. (Az európai régi táncréteg : Ugrós monográfiák) ISBN: 9789632368702

Magyar nyelvű könyvrészletek (2)

8. **Kovács, H.**: A néptánc titkos törvénye: Egy mezőföldi kanásztánc csodája.
In: Alkotás - befogadás - kritika a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánc kutatásban : IV. Tánc tudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán, 2013. november 8-9. Szerk.: Bolvári-Takács Gábor, Fügedi János, Mizerák Katalin, Németh András, Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest, 90-94, 2014, (Táncművészet és tudomány, ISSN 2060-7091 ; 7.) ISBN: 9789638984241
9. **Kovács, H.**: A háromugrós mozdulatsorának néptáncpedagógiai alkalmazása.
In: Hagyomány és újítás a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánc kutatásban : tudományos konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán, 2007. november 9-10, Magyar Táncművészeti Főiskola : Planétás Kiadó, Budapest, 146-155, 2009, (Táncművészet és tudomány, ISSN 2060-7091 ; 1.) ISBN: 9789639414211

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (3)

10. **Kovács, H.**: Különbözőség és másság a rituáléban.
Táncstud. Közl. 3 (3), 89-93, 2011. ISSN: 2060-7148.
11. Bányász-Németh, T., **Kovács, H.**, Pethő, V.: A tánc- és zenei nevelés megjelenése a XX. század elején kibontakozó életreform mozgalmak tükrében.
Iskolakultúra. 20 (3), 31-47, 2010. ISSN: 1215-5233.
12. **Kovács, H.**: Etüdszerkesztés a néptáncoktatásban.
Folkmagazin. 10 (1), 43, 2003. ISSN: 1218-912X.

Egyéb folyóiratközlemények (1)

13. **Kovács, H.**: Gyermektáncokzeiben.
Iskolakultúra. 19 (5-6), 151-153, 2009. ISSN: 1215-5233.

Ismeretterjesztő, népszerűsítő cikkek (1)

14. **Kovács, H.:** Forr-más, Naprózsafa, Vecsernyica, Hajtóka és társaik.

Diósi Krónika 4 (2), 14, 2010.

A DEENK a Jelölt által az IDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2019.04.05.

VII. A szerző további konferencia előadásai

1. Rítus és tánc. V. Fiala néprajzkutatók és kulturális antropológia szakos hallgatók konferenciája. Topolya. Szerbia 2008. 09. 20.
2. A tánc rituáléja és a néptánc oktatásának rituális elemei. Rítusok – ritualizáció – kultuszok. Az MTA Pedagógiai Bizottság, Neveléstörténeti Albizottság éves konferenciája 2010. június 25-27. Kodolányi János Főiskola. Székesfehérvár
3. Mozdulatsorok szerepe a táncelemzésben. Magyar Tudományos Akadémia Tánc tudományi Munkabizottságának és a Nemzeti Táncszínház közös konferencián előadás a Magyar Tudományos Akadémián 2011. április 27.
4. Labanolego – A creativ method for teaching Labanotation. 27th Biennial Conference of ICKL. Budapest
5. Depths of variations - a notation-based analysis of a Hungarian traditional dance with props. 29th Biennial Conference of ICKL. Tours. France.
6. The use of Laban kinetography in ethnochoreology. 30th Biennial Conference of ICKL. Beijing. China
7. Páva pedagógia. Kerekasztal megbeszélés a Fölszállott a páva tehetségkutató műsor pedagógiai vonatkozásairól. VI. Nemzetközi Tánc tudományi Konferencia. Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapest, 2017. november 17-18.